

Το γλωσσικό όργανο και η σχέση του ανθρώπου με το Θεό (Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος)

/ [Πεμπτούσία](#)

Η μελέτη του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1RVqgwp>), συνεχίζει την αναφορά στις σχέσεις της Θεολογίας με τη Λογοτεχνία με την εξέταση των δομών της γλωσσικής επικοινωνίας.

4.2 Η γλώσσα εν Χριστώ

Όλοι οι γλωσσικοί κώδικες -σύμφωνα με τη θεολογία- μπορούν να γίνουν «κλίμακες» που πλησιάζουν τον άνθρωπο προς τον Θεό, μπορούν να γίνουν «δηλωτικές» της αλήθειας, να εκφράσουν το θέλημα του Θεού ή την εμπειρία της αλήθειας[270]. Ο Θεός προσφέρει τη λογική ικανότητα και την ελευθερία ως δώρα, για να μπορούν οι άνθρωποι να δημιουργούν λέξεις με τις οποίες να ονομάζουν τα πράγματα. Μετά τη δημιουργία, ο Αδάμ, ο πρώτος άνθρωπος, ονομάζει τον κόσμο μετά από αίτημα του Θεού[271]. Για τον πρωτόπλαστο η ονομασία των πραγμάτων αποτελεί πολλά περισσότερα από ένα απλό μέσο ονοματοδοσίας και επικοινωνίας. Η πράξη της ονομασίας ενός πράγματος αποκαλύπτει την ίδια την ουσία του, την ουσία του ως δώρο Θεού. Με άλλα λόγια, ονομάζοντας οι άνθρωποι ένα πράγμα, ευχαριστούν και ευλογούν τον Θεό για αυτό

και μέσω αυτού. Η πράξη της ονομασίας γίνεται έτσι μια δοξολογική πράξη και η γλώσσα επιβεβαιώνει τον δοξολογικό χαρακτήρα της[272].

Ο πρώτος, ο βασικός ρόλος του ανθρώπου είναι αυτός του ιερέα[273] και ως ιερέας της δημιουργίας έχει για αποστολή του τη θέωση του δημιουργημένου κόσμου. Για να το πετύχει αυτό πρέπει να μπορεί να απευθυνθεί στον κόσμο, να τον «φωνάξει» και να τον καλέσει να θεωθεί. Για να συμβεί όμως κάτι τέτοιο χρειάζεται ο τρόπος, ένα κώδικας επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, η γλώσσα. Τα πράγματα πρέπει να έχουν ονόματα, για να μπορεί ο άνθρωπος να απευθύνεται σε αυτά και να τα καλεί. Ο δημιουργημένος κόσμος ονομάζεται, για να δημιουργηθεί μια σχέση ανάμεσα σε αυτόν και τους ανθρώπους• μια σχέση που έχει στόχο την ένωση με τον Θεό και τη θέωση του κόσμου. Αυτό μπορεί να συμβεί, εφόσον ο άνθρωπος προσφέρει πίσω στον Θεό ως δώρο το δώρο που του έδωσε. Μέσα από τις λέξεις, οι άνθρωποι δημιουργούν προσωπικές σχέσεις και βρίσκονται σε κοινωνία τόσο με τους συνανθρώπους του και με τη δημιουργία όσο και με τον ίδιο τον Θεό[274].

Μετά από την πτώση, όμως, η γλώσσα μεταλλάσσεται σε ένα προβληματικό κώδικα επικοινωνίας, γιατί αποκόπτεται από την πηγή της, τον Θεό. Μετατρέπεται σε μία ατελείωτη σειρά σημαινόντων, τα οποία δεν σχετίζονται πλέον με τα πράγματα ή δεν σημαίνουν οτιδήποτε άλλο εκτός από τον εαυτό τους, επειδή ο Θεός δεν αναγνωρίζεται στη γλώσσα[275]. Και αυτό, διότι τα πράγματα αντιμετωπίζονται ως πράγματα καθαυτά και όχι ως δημιουργήματα Θεού και «αποκόπτονται» έτσι από την πηγή τους[276]. Εν Χριστώ, όμως, κάθε γλώσσα λυτρώνεται πλήρως, γίνεται ένα de facto μυστήριο κοινωνίας με τον Θεό[277].

[Συνεχίζεται]

[270]Σ. Παπαδόπουλος, *Θεολογία και γλώσσα* (Αθήνα: Εκδόσεις Ακρίτας, 2002)σ.65.

[271]Γεν. 2, 20: «καὶ ἐκάλεσεν Ἄδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ».

[272]Σπ. Αθανασοπούλου-Κυπρίου, *Κείμενα για το τίποτα: Μια συνάντηση θεολογίας και λογοτεχνίας με αφορμή τα έργα του Σάμουελ Μπέκετ*, όπ. παρ., σ..52.

[273]ΑΙ. Schmemmann, *Για να ζήσει ο κόσμος*, μετάφραση Ζήσιμος Λορεντζάτος (Αθήνα: Εκδόσεις Αθηνά, 1970)σ.7.

[274]Σπ. Αθανασοπούλου-Κυπρίου, όπ. παρ., σ.53.

[275]Σπ. Αθανασοπούλου-Κυπρίου, όπ. παρ., σ.58.

[276]Σπ. Αθανασοπούλου-Κυπρίου, όπ. παρ., σ.57.

[277]Σπ. Αθανασοπούλου-Κυπρίου, όπ. παρ., σ.69.